

Ще з радянських часів пам'ятаю гасла та постанови "директивних органів" про посилення вузівської науки. Тоді ми чомусь поділили науку на академічну, вузівську та галузеву. Мабуть, це було зручно. Хоч ще і тоді, навіть аспірантові, було відомо, що наука - це як повітря: або вона є, або її нема. Як вузівський працівник, хотів би торкнутися лише наукових досліджень у вищих медичних навчальних закладах. Не секрет, що саме у медичних навчальних закладах сконцентрована найчисленіша і професійно найбільш підготовлена група фахівців. Провідні фахівці науково-дослідних інститутів вважають за честь працювати в вузах. Хоча вузи є кадровими установами, кузнею підготовки фахівців, проте цю роль вони можуть виконувати лише тоді, коли в них ведуться серйозні наукові дослідження. Ці дослідження дозволяють істотно впливати на лікувальний процес, наближати його до рівня сучасних вимог. Тільки високий науковий авторитет, блискуче володіння лікарською професією викладача дозволяє готувати добрих лікарів, яким працювати в ХХІ віці.

Українська медична наука, яка розвивалась спільно з російською, була і є провідною. Історичними є факти про розвиток передових Петроградської, Московської, Київської, Одеської та Харківської шкіл, які започаткували всесвітньо відомі досягнення нашої медичної науки. Наша медична школа, а також наукові напрями, мають своє обличчя, вони визнаються, особливо на європейському рівні. Такі висновки я роблю з власного досвіду вивчення, перебування та спілкування з провідними медичними школами США, Японії, Італії, Німеччини та інших. Проте чомусь сьогодні ми захоплюємося американською системою, яка дуже далека від нас, та, мабуть, і недосяжна для нас, нашого менталітету.

Таким чином, нам потрібно розвивати свої надбання, свій почерк. На жаль, сьогодні немає державної програми відновлення та подальшого розвитку науки взагалі та медичної в тому числі. А коли так, то немає і майбутнього. Я не маю на увазі економічні проблеми. Не існує чіткої системи визначення державних пріори-

тетів, нормативних документів по визначенню основних параметрів, оподаткування. Ті мізерні кошти, які виділяються по так званім “грантам” не доходять до керівника теми, він ними не розпоряджається, лєвова частка їх йде на відрахування, податки та інше. Все це, звичайно, і без того пригнічує мотивацію, як результат, - зубожіння наукових досліджень. Якщо ці негативні явища ще сьогодні не зовсім сприймаються, то завтра вони будуть непоправними. В науку не йде молодь. Це стало не тільки не престижно, але й недоцільно. Середньомісячна платня наукового співпрацівника набагато нижча, ніж у виробничій сфері державного сектора. Навіть у переможений Німеччині першим декретом був декрет про допомогу науковцям. Вони не помилились. У зв'язку з цим у нас відбувається старіння наукових кадрів. Навіть у медичній науці, де завжди частка кандидатів та докторів наук була найвищою не тільки у вузах, але й на практичній роботі, різко зменшується кількість працівників з ученими ступенями. Все це має подальший негативний розвиток: затримується удосконалення лікувального процесу, не впроваджуються нові технології, відстає підготовка лікаря, бо вчиться він не на завтра, а на вчора.

Все зазначене - сумне, але не безвихідне. Потрібно на законодавчому рівні забезпечити творчий пошук, відгородити його від чиновницького втручання, непомірних поборів - оподаткування. Треба створити необхідні умови для залучення молоді до наукових досліджень, заохочувати її морально та матеріально.

Все це прописні істини, та без їх реалізації, з наполегливою підтримкою держави, чекати швидких зрушень дуже проблематично.